

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1971/2015
27.12.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Снежане Андрејевић, председника већа, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца "АА" ..., коју заступа пуномоћник Јелена Станисављевић, из ..., против туженог ББ из ..., кога заступа мр Петар Крчмар, адвокат из ..., ради исплате дуга, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 839/15 од 23.07.2015. године, у седници одржаној 27.12.2016. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 839/15 од 23.07.2015. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Зајечару П бр. 11/13 од 05.03.2015. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца "АА" ... и тужени ББ из ... обавезан да тужиоцу исплати на име дуга из уговора о јемству по уговору о дугорочном кредиту бр. ... износ од 12.519.824,00 динара и то на име главног дуга износ од 7.651.016,00 динара, на име редовне камате износ од 329.102,00 динара, на име трошкова и провизије 204.482,00 динара и на име затезне камате износ од 4.335.224,00 динара, са законском затезном каматом, почев од 19.01.2012. године до исплате на износ главног дуга, на износ редовне камате и на износ трошкова и провизије, у року од 15 дана. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу којим је тражено да се тужени обавезе да тужиоцу на име главног дуга исплати 22.953,00 динара, на име затезне камате 12.411,00 динара са законском затезном каматом почев од 19.01.2012. године до исплате, као и захтев да се обавезе тужени да тужиоцу на износ затезне камате од 4.347.634,58 динара плати законску затезну камату почев од 19.01.2012. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 210.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 839/15 од 23.07.2015. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Зајечару П 11/13 од 05.03.2015. године, у ставу првом и трећем изреке.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, што произлази из образложења ревизије.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11, 55/14) и утврдио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се истичу битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 7. и тачка 9. ЗПП, које су истицане и у поступку по жалби. Имајући у виду да се другостепени суд правилно изјаснио о непостојању наведених битних повреда одредаба парничног поступка, у другостепеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са чланом 396. став 1. ЗПП, као ревизијски разлог по члану 407. став 1. тачка 3. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Основног суда у Зајечару Ив 294/13 од 05.06.2013. године одређено је извршење на основу веродостојне исправе – менице ради наплате новчаног потраживања. По приговору дужника решење је стављено ван снаге решењем Ив 294/13 од 03.07.2013. године, укинуте спроведене радње и одређено да се предлог извршног повериоца сматра тужбом. Дана 28.11.2007. године закључен је уговор о дугорочном кредиту између тужиоца као даваоца кредита и "ВВ" ..., као корисника кредита, по ком је кориснику кредита одобрено 80.000 евра у динарској противвредности по куповном курсу НБС на дан исплате средстава, уговорен рок враћања од две године од дана пуштања средстава у течај, каматна стопа тромесечни еурорибор + 7% на годишњем нивоу, пропорционалном методом, ефективна каматна стопа 13,50% на годишњем нивоу у моменту закључења уговора која се обрачунава конформном методом на годишњем нивоу, провизија и трошкови банке. По члану 8 уговора, ради обезбеђења потраживања банке, корисник је дужан да обезбеди хипотеку и сопствену меницу, а по члану 12, потраживања банке су доспела у моменту наступања услова за раскид уговора па је корисник дужан да банци исплати кредит у целости са каматама и трошковима. Између парничних странака је 13.12.2008. године закључен уговор о јемству којим се тужени обавезао да ће као јемац платац у целости и на начин под уговореним условима испунити све доспеле обавезе главног дужника које проистичу из уговора о кредиту од 06.12.2007. године,

сагласио се да банка потраживање по уговору о кредиту може наплатити на његов терет о року доспећа путем предатих инструмената плаћања без писаног обавештења. Поверилац је овлашћен да се од јемца наплати за главни дуг, уговорну и затезну камату, провизију и трошкове, као и да меницу без сагласности јемца попуни са клаузулом без протеста и наплати на терет јемца. Над корисником кредита је 26.01.2012. године отворен поступак стечаја, који је закључен 28.11.2013. године. Корисник кредита је обавезе делимично измиривао током 2008. и 2009. године, до марта месеца. На основу налаза и мишљења вештака финансијске струке, потраживање тужиоца према туженом износи 12.519.824,00 динара, од чега доспели главни дуг износи 7.651.016,00 динара, редовна камата 329.102,00 динара, затезна камата 4.335.224,00 динара и трошкови провизије 204.482,00 динара.

На овако утврђено чињенично стање правилно су нижестепени судови применили материјално право и то чланове 997, 1002. став 2. и 1004. став 3. Закона о облигационим односима, делимичним усвајањем тужбеног захтева.

Према члану 997. Закона о облигационим односима, уговором о јемству се јемац обавезује према повериоцу да ће испунити пуноважну и доспелу обавезу дужника, ако овај то не учини. Према члану 1004. став 3. Закона о облигационим односима, ако се јемац обавезао као јемац платац, одговара повериоцу као главни дужник за целу обавезу и поверилац може захтевати њено испуњење било од главног дужника било од јемца или од обојице у исто време (солидарно јемство).

Имајући у виду да се чланом 2. став 2. уговора о јемству тужени сагласио да за обавезе главног дужника одговара као јемац платац, нижестепени судови су правилно закључили да је тужилац као поверилац овлашћен да захтева испуњење било од главног дужника, било од јемца, било од обојице истовремено док обавеза не буде испуњена у целини, односно да је поверилац овлашћен да захтева испуњење од јемца и пре него што је покушао да се за своје потраживање намири од главног дужника.

Наводи ревизије којима се истиче да тужилац није доставио доказе о пријави свог потраживања против главног дужника у стечајном поступку, уз позивање на члан 80. Закона о стечају („Службени гласник РС“ бр.104/09), по ком стечајни повериоци своја потраживања према стечајном дужнику остварују само у стечајном поступку, немају утицаја на другачије одлучивање. Према члану 1007. Закона о облигационим односима, у случају стечаја главног дужника поверилац је дужан пријавити своје потраживање у стечај и о томе обавестити јемца, иначе одговара јемцу за штету коју би овај имао због тога (став 1). Смањење обавезе главног дужника у стечајном поступку или у поступку принудног поравнања не повлачи са собом и одговарајуће смањење јемчеве обавезе, те јемац одговара повериоцу за цео износ своје обавезе (став 2).

Из цитиране одредбе произлази да пријава потраживања у стечају нема утицаја на правно дејство уговора о јемству који остаје на снази и обавеза јемца према повериоцу не престаје и поред чињенице да је над главним дужником отворен стечајни поступак. Уколико је тужени због евентуалног пропуста тужиоца да пријави потраживање против дужника у стечајном поступку претрпео штету, накнаду претрпљене штете може остварити у посебном поступку. У стечајном поступку регулише се искључиво међусобни однос стечајног дужника и његових поверилаца и не може се регулисати међусобни однос поверилаца и трећих лица који су јемци за обавезе стечајног дужника.

Правилно су нижестепени судови оценили да је приговор застарелости потраживања које је тужени истицао током поступка, неоснован. Према члану 1019. став 1, застарелосту обавезе главног дужника застарева и обавеза јемца. Према ставу 2, кад је рок за застаривање обавеза главног дужника дужи од две године, обавеза јемца застарева по истеку две године од доспелости обавезе главног дужника, изузев кад јемац одговара солидарно са дужником. Према утврђеним чињеницама, корисник кредита је обавезе делимично измиривао до марта 2009. године. Престанком исплате анuitета на уговорени начин, дуг је доспео у целости. Предлог за извршење је поднет 14.03.2013. године. Кад потраживање потиче из уговора о кредиту, онда се на такво потраживање не може применити рок застарелости из члана 374. Закона о облигационим односима, супротно наводима ревизије, већ то потраживање застарева у општем застарном року од 10 година из члана 371. Закона о облигационим односима, који није протекао од доспећа обавезе до обраћања суду са захтевом за реализацију потраживања.

Иститање туженог да је обавеза наплате по меници застарела, нема утицаја на другачије одлучивање. Уговором о јемству у члану 3, тужени се обавезао да ради испуњења обавеза по основу јемства повериоцу преда одговарајући број сопствених меница, а меница здружена спису је трасирана сопствена меница, у којој је као рок доспелости означен 19.01.2012. године, са клаузулом „без протеста“. Према члану 78. став 2. Закона о меници („Службени лист ФНРЈ“ 104/46...“Службени лист СРЈ“ 46/96), менично-правни захтеви имаоца менице против индосанта и против трасанта застаривају за годину дана, рачунајући од дана благовремено подигнутог протеста, а ако се у меници налази одредба „без трошкова“, онда од доспелости. Предлог за извршење је поднет по протеклу овог рока и наплата по меници је застарела. Међутим, потраживање тужиоца према туженом проистиче из уговора о јемству, а меница је према члану 3. тог уговора, само средство обезбеђења потраживања. Тужени је одговоран за обавезу коју је преузео уговором о јемству и без давања инструмената обезбеђења, па околност да је наплата потраживања по издатој меници застарела, не утиче на обавезу дужника по уговору о јемству, која застарева када застари основна обавеза за коју се јемчи (по уговору о кредиту), по члану 1019. Закона о облигационим односима.

Неосновани су наводи ревизије да је уговор о јемству ништав, јер не садржи параф клијента – туженог на десној страни прве странице уговора о јемству. Потпис туженог јемца налази се на месту означеном за потпис уговорне стране, па околност да тужени уговор није парафирао на првој страни, не утиче на његову пуноважност.

Из наведених разлога применом члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Снежана Андрејевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић